

СВОБОДА

Виходить щоденно рано.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львіа, Ринок 10., II. пов.
Конт. почт. шад. 143.322.
Адр. тел.: „Свобода“ Львів.
Нач. Редактор приймає
від 10—11 год. передпол.
Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 3900 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голандії, Бельгії 10 фр. фр.,
Італії 10 лірів, Німеччині 3000
п. марок, Швейцарії 5 шв.
фр., Чехословаччині 30 ч. ко-
рон, Румунія 50 лей, Бол-
гарії 50 левів, Австрії 5.000
мп. Зміна адреси 100 мп.

**В справі оголошень
звертатися до Адмі-
ністрації.**
**ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
200 Мп.**

Видас: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Львів, 29. грудня 1922.

**Даремна
радість.**

Наше звідомлен-
ня про нараду мужів
довіря трудової партії
викликало відгомін у двох „брат-
ніх“ душах з таятого боку: в
„Курері львовскім“ і „Слові поль-
скім“. І орган збунтованого Ям-
польського „Курер Львовскі“ і ор-
ган східно-галицької „Хієни“ —
„Слово Польске“, на чолі якого від
латинських свят станув відомий
приятель графа Бобринського — п.
Станіслав Грабскі (п. Мейбавм ви-
летів?) — підхопили закиди, які
підношено на нараді на адресу за-
малої активності сільської інтелі-
генції. „Курер львовскі“ викальку-
лював ось що: „Сконстатовано,
що інтелігенція, тоб то духовен-
ство і учителі не виказують нале-
жної активності, і тому цілі повіті
бувають пасивні. Мимоходом кажу-
чи, є це вища зовсім зрозумілі
і давно ми їх сигналізували: селя-
нин усамостійнився, як в цілій
Європі; війна, яка велася хлопськи-
ми руками, „роззухвалила“ хлопа,
а головню, коли інтелігент (de facto
півінтелігент) сільський виступав
і виступав супроти нього з мрями,
маяками і н-реальним шовіністи-
чним юдженим“. А „Слово поль-
ске“ в статті під заголовком „Зго-
ма і змудження“ викомбінувало:
„Загально бесідники скержилися,
що інтелігенція, а головню священ-
ство і учительство мало є в полі-
тичній праці активна, а є повіті,
в яких немає ні одного активного
учителя чи священника. Перестері-
ючи перед дослівною інтерпрета-
цією згаданих голосів, не можна їм
відмовити тої рації, що серед
українських священників і учителів
дуже багато тверезих політичних
голосів в останнім часі відзиваєть-
ся на тему біжучих справ, і як що
ці відокремлені голоси, далось би
сконцентрувати, був би вже пова-
жний гурт людей, які могли би ви-
творити самостійне середовище кра-
вої політики русинської“.

В нашому звідомленню з нара-
ди було сказано: „Всі представни-
ки провінції однозгідно підчеркува-
ли прекрасну поставу вродних мас,
а за слабу активність сільської ін-
телігенції: священства і учитель-
ства. Є повіті, в яких немає ні
одного активного учителя чи свя-
щенника“.

Як бачимо, на основі сього
звідомлення, органи двох польських
таборів витягнули два окремі ви-
сновки. „Курер львовскі“, що до
вова польської державности можна
запрягти селянство, бо вони зневі-
рилося „в мрії, маяки“, інтелігенції;
„Слово польске“ переходить над
народними масами до днешнього по-
рядку і йому привиджується пова-
жний гурт людей, які понад голо-
вами народних мас могли би пійти
слідами Яцкова, Твердохліба чи
якого другого Янкевича.

І одна і друга газета промов-
чала факт, який сконстатовано на
нараді, а саме поставу народних мас,
які в кожнім збірнім виступі, почи-
наючи з 1918. р. давали наглядний
доказ своєї волі. І одна і друга га-
зета промовчала останній імпозант-
ний вияв волі українських народних
мас підчас виборів до польського
сойму. Всі сили й засоби напружи-
ли польська влада, щоб в Східній

Галичині осягнути як найбільший
процент голосуючих, а результат
був той, що навіть на основі поль-
ської переборщеної статистики ви-
борчої процент голосуючих ося-
гнув всього 37 процент управнених
до голосування. А як фабрикувало-
ся управнених до голосування, як
опісля фабрикувалося голоси —
покаже докладне звідомлення з ви-
борів, яке саме приготовляється.

Рівень політичної зрілості ук-
раїнських народних мас так високий,
що ніхто, що хоче вдержатися на
поверхні політичного життя, не
може перейти над волею цих мас
до порядку днешнього. Знає про це
кожний політичний діяч, як що
тільки мав коли небудь контакт з
українськими масами.

Коли на нараді мужів довіря
трудова партія роблено докори
сільській інтелігенції, так тільки то-
му, що вона в деяких повітах —
заполонена тюрмами і секатурами
— за мало активності проявляє в
збірних виступах мас, що не відоб-
відає вона в цілім масштабі дома-
ганням мас, які тепер з боку цих
мас куди більші, ніж були перед
війною. Село хоче бачити свою ін-
телігенцію за працю в читальні, в
кооперативі. Село вимагає від неї
інформації в кожній акції. Між тим
цій сільській інтелігенції дуже часто
недостає цивільної відваги, щоб
пійти на зустріч вимогам села. Як
казано, сільська інтелігенція в ба-
гатьох випадках заполюхана сека-
турами з боку теперішньої влади —
тіни своєї боїться.

Що й казати. Знаємо багато
випадків, що приміром — участь
учителя в аматорській виставі була
притокою до заперторення його
в тюрму. В тюрмі при вул. Бато-
рія вже четвертий місяць карється
учитель з Брошнєва п. Моци-
бович, який має однокий „грів“ за
собою, що був дорадником у ам-
аторській виставі невинної комедії
„Ворожбит“.

Коли на нараді мужів довіря
трудова партія ставлено вимоги
до сільської інтелігенції, так не
торкалося виключно просвітню еко-
номічної акції на селі. Село дуже
добре розуміє важке положення
своєї інтелігенції. І воно не вистав-
ляє до нього надмірних вимог.
Кожду збірну політичну акцію село
проводить само. Має воно своїх
провідників з цивільною відвагою.
Від своєї інтелігенції вимагає тільки
освітню-економічну праці та інфор-
мації. І в цім напрямі ця інтеліген-
ція мусить здобути в потрібну
дрібку цивільної відваги. Мусить
здобути на це у власному інтересі,
бо інакше опиниться вона в ролі
зайвих людей на селі.

Панам з „Курера львовского“
і „Слова польского“ звичаються
дефайтистичні змагання серед укра-
їнської суспільности. Вони не хо-
чуть бачити дійности. Хоч ця дій-
ність підчас виборів заговорили
недвозначно і грімко.

**Платить партійний податок!!!
Присилайте на адресу! „Крає-
вий Союз Кредитовий“ у Льво-
ві, Ринок 10., вил. нн. ч. 5.000.
Жертводавці повикше 500 мп.
будуть оголошені поіменно!!!**

Військова бранка.

Загальний обов'язок військової служби
в світі законів польської держави.

Восвідства на терені Східної
Галичини зарядили бранку річників
1900 та 1901, а ходять слухи, що
здумують також покликати дальші
річники.

З огляду на вагу справи та
ширше її значіння, годилося би при-
завуматись над обов'язковою си-
лою законів про військовою службу,
що лягли в основу згаданого роз-
порядку, над способами їх прино-
влення та вислідами, які вони да-
ють їх авторам.

Основні закони, на яких спи-
рається розпорядок, це тимчасовий
закон Регенційної Ради Польського
Королівства з 27. жовтня 1918. ч.
13 та закон з 7. марта 1919. р.
ч. 22.

Тимчасовий закон з 27. жовтня
1918., виданий Регенційною Радою
Польського Королівства, відновле-
ного підчас окупації „Конгресівки“
Німцями, обов'язував очевидно пер-
вісно лиш на цих просторах „Коро-
лівства“, на яких утворено (за зго-
дою Німців) першу польську владу.

Галичина оставала з цей мент
під владою Австрії. Аж по її роз-
паді на національні держави в ли-
стопаді 1918. опинилася й Західня
Галичина в межах Польського Ко-
ролівства, котре, не маючи поки-що
усталених границь, — відразу най-
шлося у війні зі своїми сусідами.
І тоді то зайшла потреба пошири-
ти обов'язуючу силу тимчасового
закону про військовою службу також
на землі, на котрих побір згаданих
річників польською владою до-
сі не був переведений. Вислідом
цих заходів був другий закон, вище
покликаний, з 7. III. 1919. р. ч. 22,
котрий від того часу обов'язував
на всіх просторах Польщі після ле-
галізації її, як незалежної держави
в її етнографічних границях, трак-
татом у Версалі 28. червня 1919 р.,
та після поширення її границь да-
леко поза границі б. Польського
Королівства.

Вже само зіставлення вище зга-
даних дат законів з 27. жовтня
1918. та 7. марта 1919. доказує по-
над всякий сумнів, що оба ті за-
кони не могли бути вида-
ними для просторів Східної Гали-
чини, тому, що дня 27. жовтня 1918,
обов'язував в Галичині австрійський
закон аж до упадку Австрії, а та-
кож сила обов'язуюча закону з 7.
марта 1919 р. не могла розтягатися
на Східну Галичину, що в той час
була під владою Зах. Української

Нар. Республіки, котрої правитель-
ство в той час вело якраз перего-
вори за посередництвом Антанті,
яка навіть запропонувала обом пра-
вительствам демаркаційну лінію
(Бертлемі, Боти, Найвищої Ради),
на одну з котрих (Бертлемі) прави-
тельство Польщі годилося кілька
разів.

Однак оба вище згадані зако-
ни з 27/X 1918 та 7/III 1919 лягли
в основу всіх інших законів і
розпорядків міністрів Польської Рі-
чипосполитої, якими пізнійше
поширено обов'язуючу силу тих за-
конів також на інші землі
етнографічної Польщі, до
котрої ці землі пізнійше приділено.
І так:

розпорядком міністра військо-
вих справ в порозумінню з міні-
стром бувшої „Пруської дільниці“
з дня 8/VIII. 1922 ч. 71. поширено
обов'язуючу силу закону з 7/III. 1919
ч. 22. відносно річників 1900 та
1901 також на повіті бувшої „Прус-
ської дільниці“, яку в межичасі при-
ділено до Польщі. В цей отже
спосіб сьому законowi
в тій області надано обов'яз-
уючу силу.

Розпорядком міністрів з 19/IV.
1921 р. ч. 45. поз. 270 поширено
обов'язуючу силу покликаного за-
кона з 27/X. 1918. та закона з 7/III.
1919. р. також на землі, що їх піз-
нійше прилучено до Річипосполитої
Польської на основі договору, під-
писного в Ризі дня 12/X. 1920 р.
себто на восвідства волинське,
подільське та новгородське.

В той сам спосіб, коли уряд
Польської Річипосполитої, обявляв
на основі арт. 5. з дня 26. квітня
1922. державну владу над землями
тзв. „Вилєнщини“, зарядив розпо-
рядком ради міністрів з 19. жовтня
1922. ч. 97. поз. 890. Вістника за-
конів Польської Річипосполитої,
поширення обов'язуючої сили тим-
часового закону про загальний обо-
в'язок військової служби з дня 27.
жовтня 1918. ч. 13. та закона з 7.
марта 1919. р. про побір річників
1900 і 1901 р. також на цю остан-
ню область. Так представля-
ється обов'язуюча сила цих законів
що до простору, на котрому були
оголошені, згідно поширені.

Пр. 487/22. В імені Річипосполитої Поль-
ської Суд окружний карний яко Трибу-
нал пресовий у Львові рішив на висок
Прокуратурі Державної, що зміст часо-
писи „Свобода“ число 36. з дня 13. грудня
1922. в артикулах під заголовками: 1) „Під
невірною винською“ а) в уступі між сло-
вами „заспокоїв“ і „арешту“, б) між сло-
вами „надією“ аж до кінця уступу, в) між
словами „меншости“ і „на чолі“. 2) „Як
нам бор-нитися проти великих арештів“
а) в уступі від слова „самоволі“ аж до
слова „аселення“, б) від слова „якихсь“
аж до слова „причи“. 3) „Резиш, ареш-
ти, ти, ма“ а) в уступі в д слова „власть“
аж до слова „союзом“, б) від слова „де-
хто дощукається“ аж до кінця артикулу.
4) „Новизни“ а) в уступі між словами
„свят“ і словами уступу 6-ого „дівочу
ласку“. 5) „Лист до Редакції“ а) в уступі
між словами „себе“ і словами „віз на-“

лабно“, б) від слів „ком“ до слова „Сло-
ва, які“. 6) „Посмертні згадки“ а) в усту-
пі між словами „і діти“ і „як громадяни-
містять в собі ества ад 1 а, б) 15 а, в
півини в § 302 з. к., ад 1 в, 3 а, б, 4 а, в,
б, 6 а злочину з § 65а з. к., ад 2 а, б,
пробини з § 300 з. к. узгав докочану 12.
грудня 1922. конфіскату за оправдану і за-
рядив знищення цього накладу і видав по-
думні § 493. процедури карної заказ
дальшого розширювання того друкового
письма. Заразом видав наказ відічально-
му редакторов тої часописі, щоб се
рішення помістив безплатно в найбільшій
числі і то на першій сторні. Невиконану
того наказу потягає за собою наслідки
предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. гру-
дня 1862 Д. п. д. № 6 ex 1863, в іменю
засудження за переступство на гравню х.
400 Мп. — Львів, дня 13. грудня 1922.
(Шпідер везетка)

не повинувались постановам оголошеного рескрипту. Так каже закон.

Але адміністраційні влади І. інстанції якоюсь інтуїцією вже предвиджують, що призвані добровільно не підуть до бражки і для того висилають до кожного села подіцію, котра звичайно нічу збирає по селі хлопців до громадської канцелярії, а пізніше відставляє усіх під ескортою перед комісію. Якщо котрий з покликаних не дається в той спосіб зловити, приходять до села військо та при помочи жандармів повторює облогу доти, доки не вилловить в громаді усіх покликаних.

Щоби не бути голословним, подаю зразки цієї роботи:

В громаді Білій. пов. Чортків. на 94 призваних в ночі з 14. на 15. грудня 16 жандармів зловило 3: Василя Суся, Андрія Беднарського та Михайла Гарасимкова. До 10-ої години рано зловили ще 11-ох, разом 14-ох, між иншими Маколу Беднарського замість брата Івана, який скрився. На постерунку Миколу Беднарського вибили й пустили. Перед комісією явилось 4-ох, інші не вийшли. Жандарми вилловлюють, переважать ревізії

В громаді Білобожниця на 26 покликаних, між ними Делішовського рим. кат., зловили жандарми Данила Румяного і Василя Павшок.

Утринь: на 24 покликаних зловили в ночі 5-ох, з того взяли одного Клима Загородного.

Швайківці: на 8 покликаних 5-ох взяли.

Швайківці: на 16 покликаних на день 14. XII. зловили в ночі 3-ох: Антона Гуменюка, Михайла Баратовича та Івана Політичку. Дня 16. XII. зловили ще Антона Гарачого с. Василя.

Ягольниця стар. Обов'язані в числі 27 мали зятися 12. XII. В ночі вже прийшло до села 6 жандармів з командантом Панеком з Ягольницького міста, стягали хлопців з ліжка до „гміни“, а опісля 4-ох жандармів відвезли під ескортою до Чорткова перед комісією 23-ох.

Струсівка: В четвер 14. XII. мала відбуватися бражка. Зі середи

на четвер прийшли в ночі жандарми до села та ходили по всіх хлопцях і приказали їм зібратися в громадській канцелярії на 7 год., на котру були замовлені фіри, щоби відвезти хлопців і жандармів до Чорткова. Виказані до побору були: Антін Шкабар син Василя, Михайло Пивовар с. Миколи, Іван Стратій с. Льва, Іван Гуменюк с. Анни, Дмитро Гуменюк с. Пилипа. О 7-й годині самі жандарми сіли на фіри, щоби поїхати до Чорткова, але по дорозі стрінули військо, з котрим завернули до села. Розкватерувалися у батьків кожного покликаного, по двох, та жапали, щоби їм дати їсти м'яса, а коли не дістали, забили у Пилипа Гуменюка качку і курку, а у Василя Шкабара дві курки — стрілом з кріса і почали варити в присутності жандармів з Колиндян. На жалобу П. Гуменюка — чи не так військо має робити — сказали жандарми: „wólno, bo on chce jeść, dajcie supa do wojska, to zabierzcie się wojsko i zapłaćmy za kury“.

В ночі на 15. XII. робило 4-ох жандармів з Колиндян ревізії у батьків покликаних, стріляли з карабінів на пострах.

Свідки: Маринка Гуменюк, Василь Гикавий, Михайло Шкабар, Пилип Гуменюк, Грицько Яаний, Михайло Хлопецький, Микола Стець, всі зі Струсівки.

Улашківці: Всіх покликаних 35 на день 13. XII. жандарми збрали по хатах 24-ох хлопців та відвезли до Чорткова. Проць Давидок втік, жандарми зловили 15. XII. і відвезли перед комісією.

Скородишці: Покликаних Українців 7-ох, двох віщо, з котрих один хорий, а п'ять ховається, між ними Стефан Добрушин і Гардмала Іван, котрі через цілий час служили в УГА, під Озирною взяті Поляками в полон, сиділи в Бригідках через 3 місяці.

Д-р О. Юр.

Бережанщина.

З приводу оголошеної військової бражки по селах бережанського повіту розбрелись військові патрулі і горе такій громаді, що не поставила на час до комісії новобранців. 20—30 кавалеристів спускає на таке „збунтоване“ село і по ночах ловлять „кабануф“, а в днину, що попаде під руки. Не обходилося при тому і без комічних пригод. В селі Лапшині на св. Миколи урядувала військова патруля в поліції. Наш дядько, стрінувши на вулиці „пана“, здимає шапку тай: „Слава Ісусу“. Місто християнської відповіді дістає нова вуха зі словами: „чо ти, кабане, не веш, як се терав поздравля? Стрічає „пан“ другого дядька, який вже не поздоровляє. І знов дядько дістає нова вуха, за те, що не віддає чести „панови“. Отже били Рябка, що гавкав, били що й не гавкав...

Кожного дня вели вулицями Бережани по 5—6 парібків, що не ставились до бражки добровільно. Після асентирунку ІХ в частині заприсягали. Добровільно до бражки ніхто не станув, з винятком малого числа Жидів. Поборова комісія поводилась з новобранцями грубо, при чім падали такі слова: „Кабани, к... с... ми вас вшистких повивешамі“ і т. д.

Дісталось при тім своє також парохіальним урядам. Війти зажадали від них метрик, яких переважно нема, бо всюди знищені. Тоді війти виготовили списи всіх парібчаків без огляду, чи належать до річників 1900 і 1901. В селі Вільшовець делегат староства в військовою патрулю в причини недостачі метрик хотів арештувати пароха о. С. Така діялось майже по всіх селах.

Меломийщина.

До села Бучачки впало в ночі на 21. н. м. одинадцять жандармів забирати до війська добровольців, що не ставились в приписаний час до бражки. Хлопців мимо ніч

А тепер пригляньмося другій цій роні медальї — способови, в який принаровлюється сі нас не обов'язуючи закон про військову службу. Закон сам дуже короткий, та ще більш скорочений самий процедур бражки. Призивний не одержує окремої карти покликання, лише має згодоситися до громадського уряду, щоби довідатися про місце, день та годину урядування комісії до перегляду, перед котрою має явитися під санкціями карних приписів закона, котрі — розуміється — мали бути принаровленими на випадок, якщо призвані добровільно

БОГДАН ЛУЧАКОВСЬКИЙ,
студ. техн. (Прага).

Українські студенти в Чехословаччині.

(Продовження)

Тий українського студента в Чехословаччині дещо відмінний від старокраєвого. Це безперечно, що з одного боку тверда боротьба за існування, з другою побут між чужинцями й змога черпати знання й західноєвропейську культуру безпосередно з її багатих скарбниць, мали свій вплив. Прикметою наших заграничних студентів є більша меткість й певність себе в суспільному життю. Дуже багато українських студентів засвоїло собі знання світових мов: англійської та французької. За те дещо відемно відбився довгий еміграційний побут на політичному світогляді студентства. Через відірваність від рідного ґрунту зазначилися різкіша диференціяція соціально-політичних поглядів так, що заше пражське студентство на сьогорічньому українському студ. конгресі, виявляло собою на тлі красавого українського студентства майже два крайно протилежні бігуни.

Та всеж таки українське студентство Чехословаччини в своїй подавляючій більшості не затратило свідомості, що його святим обов'язком на сьогорічній є боротьба за політичну незалежність всієї Української Нації, а не одної класи. Тимто й в відрядою можна ствердити, що кількість наших соціалістів, а зокрема тих з інтернаціональним обличчям є дуже невелика. Соціалістичне студентство гуртується в організації „Громада соціалістичної молоді ім. М. Драгоманова“. Національні сту-

денти зорганізовані частинно в студ. Товаристві „Січ“.

Члени „Січи“ і „Громади соціалістичної молоді ім. М. Драгоманова“ є рівночасно членами УАГ.

Товариство УАГ громада розпадається на низку секцій. В них об'єднуються студенти того самого звання. Є ось такі фахові секції: медики („Медицина Громада“); секція студентів лісної й агрономічної інженерії; техніки („Осноза“); гірники („Камерарі“); секція студентів високої торговельної школи; правники; філософи. Нефахові секції: секція студенток; Український Студ. Спортовий Клуб (в силі кипучого розвитку); У. С. С. К. дружина козачого м'яса (одна з найсильніших між студентськими дружинами Чехословаччини); Український Академічний Хор (найкрасніший студ. хор в Чехословаччині); „Трембіта“ (дуже добра студ. оркестра). Опріч цього існують ще гуртки: Літературно-мистецький (його заходом видається журнал); аматорів театрального мистецтва (дає вистави); плекання національної пісні й инші.

Наші студенти єчаться дуже пильно й тим здобули собі широковісну, добру славу. Професори техніки і університету ставлять українських студентів за зразок всім своїм иншим слухачам. Для прикладу факт: українських студентів високої гірничої школи в Пржібрамі визначило чеське міністерство освіти окремою грамотою за їх солідність та пильність в науці.

В порівнянні з передвоєнним часом, наші студенти горнуться сьогоріч о много численніше до вільних звань, тобто на техніку, високу торговельну школу, медицину, високу гірничу школу, ветеринарію.

В процентовому зіставленню з

одного боку до кількості наших студентів, з другою ж до залотребування інтелігентних сил в краю (зокрема в Західній Україні) є багато техніків лісної інженерії, правників, філософів; менше: медиків, агрономів, техніків: електро- і машинозавства, землеміства, комунікації, культурної інженерії, студентів висшої торговельної школи, ветеринарів; мало: техніків: хемічно-технологічної та гірничої інженерії, архітектури; а дуже мало: студентів фармації, академії мистецтва, консерваторії, спеціальних технічних та промислових курсів.

Майже всі Українці, що студіюють на чеських державних високих школах, є вписані на Український Вільний Університет в Празі. Від 1919 р. вже кільканайцять українських студентів покинуло в Празі університет, зяг. техніку в дипломами докторів, зяг. інженерів.

Побут за границею, а зокрема в Празі, яка є одним із найбільших студентських центрів Європи (має 2 університети та 2 техніки опріч инших високих шкіл), дає можливість українським студентам увійти у взаємини з чужими студентами. І так відношення наших студентів до чеських товаришів є дуже гарне; таке саме до Словаків та Білорусинів; приязне до Болгар, Німців, Грузинів. За те холодне, або й ніяке до Москалів і Югославян (з них Сербів є фанатичні вороги українства).

Українські студенти належать до фахових чеських студентських організацій, та мають там своїх заступників по виділах.

В деяких студентських організаціях більш інтернаціонального характеру як на пр. Studentsky Domov в Празі Українці зумили здобути собі чи не домінуюче становище.

Тимто Чехи не раз жартівливо кажуть, що Українці мають свою студентську республіку в Чехословацькій Республіці.

Користаючи з того, що до Праги заїздять дуже часто прогульки чужих студентів з далеких країв, українські студенти навізають з ними приязні взаємини. При цьому наші студенти користуються чужими товаришами до пропагування української справи в їхніх краях. Для прикладу: в літі 1921 по закінченню Міжнародного Студентського Конгресу в Празі, т-во техніків „Осноза“ влаштувало вечерниці в честь чужоземних студентських делегатів. На ті вечерниці прибуло багато чужих студентів, особливо Шведів, які вивесли як найкращий спомина зі свого короткого побуту між Українцями.

В маю 1922 р. т-во „Січ“ дало репрезентаційне Свячене, на якому були присутні: генер. секретар Европ. Студ. допомог. Фонду — американський студент Гофман, студенти голандські, шведські й англійські.

Українські студенти в Празі влаштувають часто вечерниці, концерти та балі, на яких навізають й поглиблюються приязні взаємини з чеською студентською молодію.

Тимто українські студенти тішаться ширими симпатіями між чеським громадянством, а вже особливо між гарненькими Пражанками.

Завдяки студентам українська пісня стала широковісна по всій Чехословаччині.

Щорічний величавий Шевченківський концерт в Репрезентаційному Домі Праги має вже вироблену опінію між столичною публікою.

(Докінчення буде.)

ЖІНОЧИЙ ВІСТНИК

До Українок міста Львова наш зазив і пошук.

Від десятків літ існує у Львові організація українських жінок, яка в останніх часах перетворилася в „Союз Українок“. Це не одно відокремлене товариство, це спілка-федерація усіх жіночих товариств на просторі цілої Східно-галицької України. „Союз Українок“ має скрізь по всіх більших містах і місточках свої філії, які стоять з львівською центральною у тісному зв'язку і ведуть свою роботу по лінії, якою йде діяльність цілої організації. А мета її: об'єднати усе наше жіноцтво без ріжничих станів і партійних поглядів в одну могутню армію свідомих, діяльних робітниць, які працюючи на всіх ділянках громадянського життя поруч і своїми батьками, братами, чоловіками і синами — класимуть підвалини під будову української самостійної державности.

Але до такої роботи повинні стати всі жінки України. Ні одна не сміє усунутися від неї, якщо не хоче стягнути на себе докору національної байдужности і нести усі її наслідки. А поле до роботи широке: захоронки, рідна школа, курси для неграмотних, практичні курси фахового знання, виховання і навчання наших дівчат в середніх школах, організація міського і сільського жіноцтва, створення власної преси для підготовки свідомих своєї мети Українок, оборона жіночих прав, навчання зносин з міжнародним жіноцтвом — ось широкі завдання, що стоять перед нами і взивають до здійснення їх в найближчому майбутньому.

Львів, серце Галицької України, повинен дати провід і напрям та зразок роботи в цілому краю. У Львові повинен зорганізуватися штаб нашої жіночої трудової армії, здисциплінованої, діяльної, до посвяти готової.

Українки-Львовянки! Чи всі ви вже вписані в члени Союзу? Чи бували вже на його сходинах, інтересувалися його роботою теперішньою і майбутньою? Чи ваші найближчі рідні, сестри, подруги, знайомі належать до Союзу? Вступайте самі і приєднуйте нам нових членів, щоби не було ні одної Українки у Львові, яка стояла б поза нашою організацією. Вписи приймає Видія Товариства що четверга від 5—6 год. в доміві товариства вул. Рутівського 22. (Народний Дім, I. ет.)

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ „СОЮЗА УКРАЇНОК“:

Константина Малицька,
секретарка.

Марія Білецька,
голова.

МІЖНАРОДНИЙ ЖІНОЧИЙ КОНГРЕС

В міжнародному конгресі в Гаазі, який відбудеться 1-го грудня в Гаазі, як делегатки українських жіночих організацій приймали участь п. Марія Донцова, Олена Залізник, д-р Надія Суровцова і Оксана Храпко-Драгоманова. Д-р Суровцова, запрошена організаційним комітетом конгресу, говорила про відносини на Сході Європи, з окрема про рижський мировий договір. Оксана Драгоманова промовляла на одній з публичних митингів про потребу ширення пацифістичних визвольних ідей, п. Залізник представила положення на Україні, з окрема в Східній Галичині, а п. Донцова говорила останнього дня наради про найновіші події в Галичині. Крім цього наші делегатки дали інформації журналістам чужинських газет, які допитувалися про становище в совітській Україні і в нашому краю. В годиндській пресі були поміщені інтерв'ю з нашими делегатками.

Українські жіночі організації передали президії Конгресу меморіал про ревізію мирових договорів та другий меморіал про положення в Галичині, а крім цього поширили на Конгресі в тисячах примірників Летоючку на англійській, французькій і німецькій мові з списком жадливих відносин в Східній Галичині. Летоючка звертається „до жіноцтва всего світа“ і кінчиться ось яким закликком:

„Статті помішували в міжнародній жіночій пресі та листи з висловом симпатії, які ми від вас одержуємо, є доказом, що ви, сестри, розумієте наше страшне положення і співчуваєте з нами. І тому, звертаємося до вас, жінок цілого світа, а головне до вас, які є членами Союзу Народів і парламентарних репрезентацій різних держав та в ім'я справедливости і людяности прохаємо вас, надаємо від вас поміч. Ми хочемо від вас не висловів симпатії, а діл.

Домагайтеся всіми середниками,

які вам стоять до розпорядности: через політичні партії, через всі парламенти і громадські організації, домагайтеся від органів компетентних в цій справі, а саме від Найвищої Ради і від Союзу Народів, щоби вони виповняли як найскорше зобов'язання, які вони взяли на себе в мирових договорах та щоби зняли добою Східної Галичини.

Українська Захоронка у Львові.

Товариство „Українська Захоронка“ у Львові, основана заходом невеликого кружка Українок в 1899 році, увійшло в життя в весноу 1900 року, коли в горюдецькій дільниці відкрито першу захоронку.

Від цього часу минуло більше як 20 літ, з чого 8 тяжких воєнних років.

Минулого місяця відбулися загальні збори „Української Захоронки“ і уступаюча управа товариства складала звіт зі своєї діяльности.

Слухаючи того звіту, муслися набрати великого поважання для невеликого числа членів управи Товариства, які в розумінню ваги справи тяжко боролися, щоби Товариство сповняло свої завдання і шло вперед.

Як виходить зі звіту, маленьке з почину Товариство розвинулося прегарно. Зачало від одної захоронки і кількох дітей; нині у Львові і передмістях удержує 10 захоронок, до яких ходить пересічно 500 дітей. І кожда з тих захоронок має окрему відповідну домілку, має фахову учительку-фрєбличку, що за дрібною оплатою з повним пожегтуванням посвячує свої сили і знання українській дітворі. І при кожній захоронці є окрема служниця

кухарка, яка приладжує снідання і обіди для тих наймолодших і найбідніших громадян та дбає, щоби в доміві було чисто і тепло.

Хто знає, як тяжко в теперішніх часах вести родинне господарство, той зрозуміє, як тяжко вести 10 захоронок, як тяжко прокормити п'ять соток дітвори.

Діти в захоронці одержують не лише тепле і гігієнічне приміщення, не лише педагогічну опіку і науку, але управа товариства дбає також про інші потреби дітей, закуповує для них забавки, роздає біле, одягу, а в останніх часах подбала про сталу лікарську опіку, яка була конечною і організацію якої треба докочити далше систематично розвивати.

Від весни 1919 р. до червня 1922 діставало товариство визначну підмогу від американського комітету помочи дітям.

По дешевих цінах одержувало товариство середники поживи, які відтак по захоронках приладжувало і роздавало дітям, а крім цього біля і одіж.

Хоча великодушні Американці певно хтіли прийти з допомогою найбільше потребуючим і хоч без сумніву діти українських захоронок, як діти найбільш занедбані і найнищих верств суспільности, найбільше заслуговували на підмогу, управа товариства муслила нераз вести цілі кампанії, щоби дєборотись того, що захоронкам слушно належалося.

Ведення такого великого товариства потребує великих фондів. В останньому році управа роздобула майже чотири мільони марок польських. Коли до того додати вартість американської помочи, яку опійною на шість мільонів марок польських, дістанемо суму 10 мільонів мп., які товариство обернуло в однім році на виховання і поміч українській дітворі у передкільній віці.

Правда: сума ця розділена на 300 діточок дає лиш 20.000 мп. на дитину на рік, то всеж коли зважиться кілька доброго товариство зробило, мусямо високо цінити суспільно-національну вагу праці товариства. Десять захоронок у Львові і по його передмістях — це десять національних кріпостей, це місце, де виховується наробок для українських шиді.

Українська захоронка стоїть сама, лицева великих підмог з публичних фондів. І тому вона потребує доконче опіки і піддержки власної суспільности. Не можете забувати, що в останнім році товариство було приневолене ізза нестачі фондів замкнути одну свою захоронку.

Звнш сорок діточок, яких батьки мешкають мов той острів між чужими, позбавлено своєї захоронки, тої охорони перед деморалізацією великого міста і денационалізацією в чужому середовищу. Яка це втрата, зрозуміє цей, хто знає життя великого міста, хто знає, що значить чужий вплив на молоді серця.

І коли зважиться, що американська поміч устала, що дорожня робота в години на годину, що прийшла тяжка зима, велика журба огортає управу товариства, як роздобути фонди на оплату 10 учительок і 10 служниць, на оплату чиншів десятих домівок, на вуголь до салі і кухонь, на закупно середників поживи для 500 дітей денно, білля, одяжі і т. д.

Тут вже не може вистарчити посунена до крайних границь ощадність, посвята і ідейна праця управи товариства, але конечно є поміч загалу львівського громадянства.

Загальні збори, — роздумуючи над способами роздобути фондів — підчеркнули мале заінтересування справами товариства і порішили вивзати всі організації по поодиноким ділянках і передмістях міста

Львова, щоби не забували на найближчу ім захоронку і пособляти їй фондами.

На 4 мільони марок п. доходів було всього 17.500 мп. з вкладок членів. Це сумний образ і доказ нестачі заінтересування у загалу.

Колиб я хотів подати точний звіт з діяльности „Української Захоронки“ у Львові, я мусли б багато писати про жінки, які належали до управи товариства, які уладжували квести, буфетами, вечерніями і т. д. роздобували грші на ведення захоронок, які уладжували вистави дітей, шили білля і одяжу, варили і пекли, не стидалися найтяжчих робіт, бо були глибоко переняті великою ідеєю опіки над українською дитиною.

Представлений в загальних чертках образ праці львівської української захоронки нехай буде живим взірцем і спонукою до оснєвування захоронок по всіх громадах в краю.

Нехай думка, що рідна опіка над дітьми має велике суспільне і національне значіння, дасть товчок до поширення ідей охорони дітей і опіки над молодію і до оснєвування інституцій опіки по краю.

Евген Сальський.

Вісти з міжнародного жіночого руху.

Справа боротьби з торговлю живим товаром на останнім з'їзді Союзу Народів.

На останнім з'їзді Союзу Народів ціле одно засідання з дня 20. вересня п. р. було присвячене справі боротьби з міжнародною торговлю живим товаром. Ця справа тісно зв'язана зі справою толєранції державиння властями публичних домів. Бо практика ствердила безсумнівний факт, що львинну частину жертв цієї ганебної торгівлі становлять саме публичні доми. Отже полишаючи на боці принципіальний бік справи, тому понижено неостійному гідности людини у формі поліційної регламентації має підлягати жінка, яка себе продєє, а не мущина, який її купує — досвід вчить, що отсей метод не веде до ший і з морального ні зі санітарного боку. Тому в культурних країнах переважала думка повного знесення регламентації, а в купі з ним у зв. аболіції, себто усунення толєранних державною владою публичних домів. На жаль під цим оглядом міжнародне законодавство ще не переведене в життя. А ясно, що тільки згідна політика усіх держав світу може знищити цього рака суспільности. Новоповсталі держави Середньої і Східної Європи дають під цю пору найбільший контингент для міжнародних торговців живим товаром. Скільки там жертв нужди і горя нашої країни? Члени-жінки Союзу Народів видвигнули тому на порядок дня згаданого засідання справу знесення регламентації і справу аболіції. Промовляли: делегатка Австралії Mrs. Dale, делег. Данії Mlle Forchhammer, делегатка Румунії Mlle Vasaresco, делег. Вел. Британії Mrs. Coombe Tennant і др. Ухвалено відповідну резолюцію, яка вкладає на поодинокі держави, що належать до Союзу Народів, обов'язок ухвалити в себе дотичні закони, котрі вже існують від 1910 року. Отсе благодатний вплив участі офіц. делегатів жінок в діяльности Союзу Народів.

Приготовлення до світового суверенітетного конгресу в Римі.

Останній міжнародний жіночий конгрес для виборення політичної рівноправности відбувся в Женеві в р. 1920. Там ухвалено, що слідуєчий Конгрес відбудеться в Римі в

ної пори годі було відшукати. Розлючені жандарми впадали з криком до хат і мстились на рідні прививних. І так побили: Мих. Цибуляка, Мих. Кульчицького, Івана Пернеровського і Івана Джамана, хоч цей останній не належить до бранки, (ур. 1904 р.)

957 АДВОКАТ
Д-р Володимир Бачинський

переніс адвокатську канцелярію з Підгаєць до Львова і веде її при ул. Косцюшка ч. 1 з біля „Народної Гостиниці“.

Ревізії, арешти, тюрма.

Голов судової апеляції.

В справі о. шамбеляна Ст. Городського, пароха у Вербилівцях пов. Рогатин, арештованого як відомо, дня 22. жовтня ц. р. і в'язного протягом 21 днів в слідчій тюрмі окружного суду в Бережанах, видав львівський апеляційний суд таке рішення:

Сąd apelacyjny we Lwowie, dnia 10. Listopada 1922. Liczba czyn. D. VI. 393/22.

Lwowski Sąd apelacyjny postanowił w sprawie karnej ks. Stefana Horodeckiego i tow. o zbrodnię z § 58 uk. po wysłuchaniu Prokuratora przy sądzie apelacyjnym przy sposobności badania aktów tejże sprawy karnej z powodu zażalenia obwinionych na uchwałę Izby radnej z dnia 30. października 1922 Vr. 1353/22-32 i z listopada 1922 Vr. 1363/22-33 zastanowił, na zasadzie § 114 ust. 3. i 109 ust. 2 p. k. śledztwo wstępne przeciw ks. Stefanowi Horodeckiemu, Mikołajowi Węgrzynowi, Michałowi Kuzyłowi, Stefanowi Kuzykowi, Michałowi Stekowi i Klaudyszowi Bilińskiemu o zbrodnię z §§ 58 c. i 65 ab. uk. oraz przeciw Hryciowi Chaburskiemu o zbrodnię z 65 ab. uk. i zarządził bezwzględne wypuszczenie aresztowanych obwinionych na wolność.

Альбом

ані результат досліджень поліцейських ані ж результат ревізії, і текст писм при ревізії закwestіоновані не узasadniają wcale podejrzenia, by obwinieni rzeczywiście dopuścili się improwowanych im czynów karygodnych z §§ 58 i 65 p. k.

Inkrymnowana działalność obwinionych miała polegać głównie na akcji zmierzającej do tego, by ludność ruska nie brała udziału w wyborach, przyczem kładziono nacisk na prawnopaństwowe stanowisko izw. Opatry wschodniej z punktu zapatrywania społeczeństwa ukraińskiego, uważającego daną kwestię za nierozstrzygniętą jeszcze, wobec czego to społeczeństwo nie raczuwa się na razie za przynależne do Państwa Polskiego. Sąd apelacyjny pomija jednak podnoszoną kwestję prawnopaństwową, stojąc na stanowisku, że zarządzenie wyborów w Małopolsce było na zasadzie ustawy wyborczej zupełnie legalne. Zważwszy atoli, że za swe przekonanie a polityczne, o ile one nie kolidują z przepisami ustawy kar-

nej, nikt nie może być pociągnięty do odpowiedzialności, że dążeniem obwinionych było tylko powstrzymanie ludności ruskiej od wzięcia udziału w wyborach, a nie zaś udaremnienie w ogóle wyborów w Małopolsce, przez rząd zarządzonych, że sama agytacja przeciw udziałowi ludności ruskiej w akcie wyborczym, o ile nie towarzyszy jej jakieś karygodne działanie z powszechnej ustawy karnej, np. z § 93. uk. (czego w niniejszym wypadku nie było), nie stanowi niczego karygodnego wobec braku ustawowego przymusu wyborczego, oraz wobec wolności agitowania, — prawne nie zabronione, przyciśnięcie, że wdrożenie przeciw obwinionym śledztwa wstępnego o zbrodnię z § 58 i z §. 65. faktycznie nie było uzasadnione, wobec czego wdrożone śledztwo zastanowiono.

Czerwiński mp.

Слід зазначити, що після арештування о. шамбелянови Городському зроблено відтиск пальців, а коли атештований запротестував проти цього, що він не є ніяким злочинцем, командант поліції Gleitz відповів зневажливо: Książdz już tyle zbrodni względem Polaków popełnił, że w innym razie już by dawno wisiał.

Львів.

У Львові арештовано дня 24. п. м. двох братів Ярослава Савчака, ст. філ. і Романа, ученика VII. кл. Рівночасно переведено ревізію в мешканню Ярослава у п. Вербицьких і п. Андрусів. При ревізії забрали дві старі нотатки Ярослава Савчака, бо комісареві видалися підозрілими знаки Морзе, які Савчак мусів учитися тамтого року в VIII. кл. Оба сидять в поліцейських бараках під боком п. комісара Кайдана. З трудом удалось їх аж дня 26. п. м. відшукати. Не дозволено поки що принести накриття, ані харчів. До бранки оба не належать.

Прислайте датки на політичних в'язнів до Тов. „Красний Союз Кредитовий“, або до Тов. „Дністер“ з довиською: на в'язнів! — У Львові є ще кількасот арештованих Українців! — В першу чергу найближча рідня і села повинні прийти з допомогою!

Велика Україна.

Відновлення міжовних контрактів.

В зв'язку з новим курсом економічної політики совітів, як ми сповіщали, совітський уряд рішив відновити київські контракти. Термін одкриття ярмарку визначений остаточно на 15. лютого. Справу організації ярмарку доручено спеціальному ярмарковому комітету, який розвиває широку агітацію серед закордонних держав, зацікавлених в торгівельних зв'язках з Україною, за участь в ярмаркові. Комітет обіцяє уділити різних пільг тим підприємствам, які візьмуть участь в ярмаркові. На контрактах буде організована виставка тих товарів, які Україна має до вивозу. В контрактах візьмуть участь як совітські торговельні інституції, так й кооперативи.

Залізниця і Донецький вуглезбір.

В головному управлінні по наливу заслуханий доклад про виконання Донецьким водозбором про-

граму про постачання залізничним камяного вугля. Вияснилось, що за перші сім місяців 1922 року Донецьким водозбором приготовлено до навантаження тільки 50 мільонів пудів. По заслуханні цього докладу ухвалено ужити заходів до повного виконання Донецьким водозбором поставлених йому завдань.

Вп. Передплатників в Чехо-Словаччині присмо отримати снігдати передплату за наш часопис в Банку Чеських Леґіонів в Празі на конто Видавн. Спільн. „Діло“ у Львові, а нас по відомити листівкою. — Адміністрація.

Шліть жартів на будову пам'ятника на могилі Леся Мартовича до Тов. Тов-а Кредитового „Віра“ в Раві Руській.

Ендеки й „креси всходніє“.

„Kurjer Poranny“ містить статтю „Polityka prawicy i problem kresów wschodnich“, яка являється далішим розвитком й теоретичним обґрунтуванням тієї ворожої позиції що до національних меншостей, яка була зайнята цим органом під час виборів. Газета взяла на себе обов'язок довести, що лівиця в справі пригнічення й денационалізації національних меншостей займає більш послідовні й рішучі позиції, ніж правниця. Орган Бельведеру, на разі позбавлений свого гана, змагається довести, що він разом з цілою лівицею в справі національних меншостей є „plus royaliste, que le roi meme“. Яка була політика правниці що до найважнішої проблеми будучини? — питає з обуренням „Kurjer Poranny“, маючи на увазі проблему національних меншостей — й відповідає на це питання так:

„Репрезентанти правниці на конференції в Парижі — Падеревскі й Дмовскі — підписали й влучили до версайського трактату трактат між Польщею й союзними державами, який надає тим державам характер опікунів і ручителів прав непопольської людности на цілому просторі польської держави. П. П. Дмовскі й Падеревскі допустилися навіть до того, що самий урочистий акт оголошення незалежности польської держави був органічно влучений до версайського трактату, наслідком чого рівноуправлення й навіть упривілеювання непопольської людности стало неумовною самою визнання незалежности Польщі. Один з пунктів

цього трактату просто вимагає, щоб трактат про національні меншости був влучений до польської конституції, себ то його постанови повинні мати характер основних законів“.

В своєму святому обуренні проти правниці й національних меншостей, „Kurjer Poranny“ далі говорить:

„Політика правниці що до проблеми національних меншостей й далі носила всі прикмети легковажности. Навіть не пробували влучити до конституційного закону що не будь таке, що могло би в який небудь спосіб обмежити або ослабити повну участь представників національних меншостей в вирішенні справи про вищу владу, про уряд і закони. В виборчій ординації, давши упривілеюване місце бльокам, які так пристрасно піддержував кс. Лютославскі, явно праневолено національні меншости до створення бльоку на східних кресах, направлено проти Поляків“.

Многочратно й многообразно доводили, що всі польські партії, всі польські групи в справі національних меншостей утворюють один спільний, ворожий для національних меншостей фронт. Недільна стаття „Kurjera porannego“ уявляє до цього нашого твердження ще одну зайву ілюстрацію.

Прислайте снігдати на пресовий фонд на кв. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів. — — — Ринок 10. — — —

Льозанська конференція.

Дальші наради.

На черговому засіданні предложили свої меморіяли делегації сирійсько-халдейські, вірменські і болгарські. Представники Болгарії зажадали усунення з болгарської території 50 тисяч вірменських збігців, які там скрилися перед турецьким наступом. Вірменці просять утворити для збігців окремої колонії в Кілікії або біля Карсу. Сирій-

ці і Халдейці просять дати їм змогу повернутися до вітчизни і жити в мирі та згоді в інших народах.

Туреччина протестує.

В зв'язку з меморіялами національних меншостей, Туреччина предложила протест, зазначаючи, що допущення національних меншостей на конференцію є порушенням турецької суверенности.

З польських справ.

Міністер скарбу Ястшембскі не дістав димісії.

Вчорашній офіційний ПАТ подав за „Курієром Пораним“ відомість, буцімто прохання мін. скарбу Ястшембского о димісію прийнято. Ця вістка не ділком правдива: Ястшембскі вправді подався до димісії, але її ще не прийнято. Рішення вона буде щойно по конференції в справі скарбу.

Сьгоднішній ПАТ доносить: Вістка про уступлення мін. скарбу Ястшембского неправдива. Він даліше урядові й навіть виготовлює експозе, яке матиме в соймі, допомагаючи ним експозе прем'єра

Арешти у Варшаві.

На підставі заарештування комісара на Варшаву 25. п. м. відбулися там численні ревізії та арешти кількох членів „Розвою“, яким доказано провід над юрбою підчас варшавських демонстрацій. Арештованих адміністраційним порядком інтерновано в мокотувській тюрмі. „Розвій“ видав комунікат, у якому заявляє, що тільки один з арештованих є членом цього товариства та, що зарядження комісара на Варшаву мають на меті знизити „Розвій“.

„Курієр Пораним“ доносить, що справу замаху на Народні Збори 16. п. м. віддано двом слідчим суддям: один розсліджує випу поліції, другий чи цивільні влади взяли участь у замаху.

Дальший відворот видації.

З нагоди відручного писаня

през. Войцеховского, в якому цей звиває польський народ до згоди й запевідає санацію відносин у державі, а першій мірі скарбу, видає така преса цілком позбулася нещадного й длого тону й розпливається в медоточиво-миролюбній красномовности на тему народово-польського об'єднання. І так „Слово Польске“ похваливши през. Войцеховского у вступній статті п. н. До позитивної праці“ коментує слова марш. сенату Тромпчиньского: „В Польщі не можна правити ні проти правниці ні проти лівиці“. „Слово“ ці були виразом загальної туги до спокійної позитивної праці“ — пишше „Слово Польске“. „Справді вже відчуваємо, що нарешті досить уже тих невгомних сварок, тог підбурювання, підозрівання, тог кидання на всі боки болотом отрутою, тог безнастанного висування осіб і партій на чоло все починає. Все це стало нам нарешті ґрунтовно гидке й відразливе. Ясно відчуваємо, що — concordia parvae res crescunt, discordia maius dilabuntur“. І т. д. в ці самім елеґійно-вгидливім тоні. Мається враження, що читаємо похитливі самооскарження.

А п. Паненкова в „Ржечпосполітій“ так собі говорить: „Останні тижні отворили, відслонили й показали нашим очам таку безодню беззглядної, дикої ненависти Полякад о Поляка, брата до брата, що судорог жаху мусів зворушити серце кожного громадянина, який бачить і пам'ятає, що на дні такоїж якраз безодні вже раз знайшла бм-

за загубу — Польща. Справжні перекотичі псалми. Та чи не є вони терговим ендецьким макіяжем, яке тільки повинно допомогти „Хієні“ відвискати добру репутацію?

Польська акція в італії варшавська мо- лодь відвертається від „Хієні“.

Дві поважні націоналістичні студентські організації „Організація Млодзєжи народowej“ і „Млодзєжи людowej“ обурені на „хієнських“ аристократів варшавських заворушень виступили в Виконного комітету П. загального зїзду польської мо- лоді, який стояв досі під майже виключним впливом „Хієні“. Обі ці організації видали відозву, в якій різко осуджують „хієнські“ нестич- ні практики.

Аргументи Жидів проти „Хієнської“ державної програми.

В. Беркельдаммер говорить у сіоністичній „Хвіді“ ось що з наго- ди програмової промови проф. Гломбінського: Ендецька теза, що польською державою повинні пра- вити виключно Поляки, це відгре- бання феодальної державної ідеї, в якій на місце правлячої суспіль- но-господарської верстви покладено національну групу, Героскопи для ендецької держави, яка ділить гро- мадян на дві класи: упривілейова- них Поляків і громадян другої ка- тегорії не-Поляків, є очевидні: пе- ред такою державою лежить без- устанна боротьба гноблених проти гнобителів, яка може покінчитися лише або повною перемогою за- садні рівноправності, або повною катастрофою для польської дер- жавності в найближчому критично- му моменті. Не в рікнонаціональ- ній складі Австрії, як говорять ен- декни, а в національній боротьбі, яка її роздирає, лежить відстра- няючий приклад долі цієї держави. Якраз в національно-польського становиска ендецька формула про-

„державу для польського народу“ є абсурдом. Бо власне Полякам повинно на цьому залежати, щоб оперті свою державу на трієких фундаментах загального вдоволен- ня. А це неможливе, як довго про- ти держави звернена буде бороть- ба не-польських громадян, з їхньою не менше поважною зброєю як дер- жавний апарат: з їхнім інстинктом самозбереження. „Національна бо- ротьба в державі і могутність та трієкість держави — це два понят- тя, які взаємно себе виключають“.

Сигнал до нової ендецької авантюри — в обороні конституції“.

Ржечпосполіта“ помістила стат- тю Лебіна-Стронського з негоди- урядового комунікату, що сойм бу- де скликаний щойно тоді, коли уряд виготовить проект „направи Річпосполітої“, у всякому разі не перед 10. січня. П. Стронські до- казує, що сойм мусить бути склика- ний найдалі якраз околo 10., бо інакше зломані будуть постанови конституції, яка виразно говорить, що при кінці кожного року мусить збиратися сойм, щоб ухвалити бюджет і військовий побір і, що арештою засідання сойму, підчас незамкненої сесії можуть відбувати- ся не більше як 30 днів одно по другим. — Треба припускати, що видвиження цього формального пи- тання якраз з боку „Хієні“ під тра- диційним претекстом „оборони кон- ституції“ означає її спробу принай- мні формальними причинами потро- хи перешкоджувати праці неназис- ного її теперішнього кабінету ген. Сікорського.

Прислайте мертви на будову пам'ятника ІВАНА ФРАН- КА до Краєвого Союзу Пради- тового Львів, Ринок 13., ч. вил. мн. 49.389.

слати до Німеччини окрему комісію для пров'рки економічного стану і для сконстатування, що Німеччи- на не в силі виконати репараційних зобов'язань.

„Revi Journal“ доносить, що французський уряд виготовив нову ноту до Німеччини, в справі репа- рацій і недодержання умов версайль- ського договору.

Большевики в Канаді.

Канадська преса доносить, що в останньому часі в Канаді роз- винули большевики енергічну діяль- ність, особливо др Туляков і Н. Бородин, котрі ведуть завзяту агітацію серед російської еміграції в тому краю.

Італійське альбанське взяття.

Альбанський президент в роз- мові з італійськими журналістами заявив, що Італія та Альбанія в справах торговельних і економічних творять одну цілість; що до Адрій- ського моря, те обидві держави повинні загарантувати собі рівні права, що лежить в інтересі Італії та Альбанії.

Друга криза в Турнії.

На днях в Турнії прийшло до нової збройної сутички між фаши- стими і соціалістами, наслідком чо- го було кілька убитих і ранених. Фашисти проголосили в Турнії нову мобілізацію.

Ще одна партія в Італії.

Дня 18. грудня фльорентійська поліція викрила військову організа- цію партії „республіканців“, які мали на меті викликати державний пере- ворот та проголосити Італію ре- публікою. Скофіковано багато зброї, а членів організації арешто- вано.

Гляндя і Ватикан.

Голандський парламент ухвалив скасувати голандське представниц- тво при Ватикані, чим зірвав усні зв'язки з папською столицею.

З життя російської еміграції.

В Загребі, Білгороді, Парижі та Берліні зорганізовано комітети для улаштування святої вечери дітям російських збігців. Комітети збира- ють різдвяні дарунки в грошах і харчевих продуктах.

Маніфест Д' Анунціо.

В зв'язку з останніми сутичка- ми між соціалістами і фашистами, Д' Анунціо видав маніфест, в яко- му він закликає обидві партії під- держати теперішній національний

уряд. Видавши цей маніфест Д' Анунціо здемобілізував частину сво- го легіону, між иншим римські відділи.

Становище Англії в справі репарацій.

Парижська преса доносить, що англійський уряд годиться на прин- ціп: „Нема повички без гарантій“, але протривить яким небудь при- мусовим засобам і окупації Рур. Англія приготує проект компро- місового погодження справ репа- рацій. Також Мусоліні є за ком- промісом.

Справа Муссоля.

З Льозанни доносить N. Fr. Pr. Предметом розмов у колах, що беруть участь в льозанській конфе- ренції, був англійський меморіал в справі Муссоля, висланий до Ісмет паши. Останнє тайне засідання комісії було бурливе. Меморіал, що висловлює волю не лише Англії, але й інших великодержав, опира- ється на побіди альянтів над Турка- ми і признає мосульський вплив королівству Мезопотамії. В цій справі великодержави не зроблять нія- ких уступок. Ісмет паша покликався в тій справі на пакт ангорського уряду, запротестував проти обсяги Муссоля великодержавами і заявив, що Туреччина ніколи не аречеться цієї країни. До дискусії в справі Муссоля стараясь змішувати ро- сійські делегати. Чічерін повторив свої пропозиції великим нафто- вим товариствам Scheel і Standart Oil Comp., котрим жертвує концесії на Кавказі, і надіється, що наслід- ком того буде допущений до пере- говорів в справі Муссоля, бо ті то- вариства в Мосулі фінансово силь- но заангажовані. З англійських кру- гів заявляють, що російські пред- ложення покищо відкинено, бо перше треба упорядувати справу Муссоля, а щойно потім можна бу- де розглядати російські предло- ження.

Советська Україна на лондонському ярмарку.

Комісаріат для заграничної тор- говлі советської України приготу- вляється енергічно до участі в лон- донському ярмарку, ангажуючи до того мішані торговельні товариства та економічні інституції. Україна виста- вить сирівці, які будуть вивозитися.

Літаном з Праги до Харкова.

Незабаром буде відкрита по- вітряна комунікація на лінії Прага — Київ — Харків. Оплата за па- сажирський переїзд з Праги до Хар- кова має вносити 900 чеських корон.

Советська Росія.

Загальне переписання перепису.

Советський уряд має на увазі в лютому розпочати по містах і в поселках міського типу перепис об- єктів промислового оподаткування себто промислових і торговельних закладів й особистих промислових закладів.

Перепис буде зєднаний з під- рахунком населення, вивченням кількості робітників й служачих, а також розмірів їхньої продукції. До черепису будуть притягнені всі за- интересовані советські установи.

Стягання податків.

В порховському повіті псков- ської губ. за невилплату продподат- ку у селян забрано 3256 штук худоби, яка одправлена до Пскова. Багато худоби згинуло від голоду в дорозі. Цни на худобу піднесля- вь до 300 міль. рублів за корову.

Забірають так само худобу в но- воржезьському повіті.

Зміцнення лівих комунітетів.

З Москви повідомляють, що вплив Зиновєва в третьому интер- націоналі вично зменшився, а на- томісць зріс вплив Радека. В колах близьких до советів уважають дуже симптоматичним обрання лівих ко- мунітетів Радека й Бухарина в чле- ни виконавчого комітету третього интернаціоналу, в той час коли Ле- ніна й Троцького обрано лише кан- дидатами.

Стан засівів.

Стан озимих засівів в північно- східній частині Росії нище задо- вольняючою. На горішньому По- волжі стан озимих засівів нище середньою. Найбільш задовольню- юче становище засівів в Кубано- чорноморській області.

РІЖНІ ВІСТІ.

Кипіння в Німеччині.

З Берліна доносять, що агіта- ція німецьких націоналістів захо- плює щораз ширші круги і вдира- ється навіть в ряди армії. Жовніри викрадають зброю і передають тайним організаціям. До тепер ви- крито в Берліні 10 тайних складів зброї та муніції. Акція націоналістів звернена головно проти Польщі і Франції.

З ірландського міста.

„Daily Mail“ доносить, що в підданній Ірляндії військо охороняє залізничні шляхи перед замахами повстанців. Військо стріляє до ко- жого, хто наблизиться до залізнич- ного насипу. Багато осіб убито.

На заводі в Грєції.

З Атен пишуть, що в Грєції кожного дня можна сподіватися революції. Невдоволення має зро- стає, опозиційні групи міцніють.

Переводиться масові арештування і труси.

Ліквідація російського представництва в Іспанії.

В Копаказі існувало до тепер російське представництво б. уряду Керенського. На днях це предст- авництво ліквідовано, а на його місце прибуло посольство советського уряду.

Франція спустила з тону.

„P. Journal“ доносить, що По- анкерє заявив, що Франція готова переговорювати з Німеччиною в справі репарацій і згодитись на деякі уступки. Про цю зміну стано- вища Франції супроти Німеччини повідомлено Бонар Лоуа.

Прєсьба Німеччини.

„Der Abend“ доносить, що ні- мецький уряд звернувся до уряду Зєднених Держав з просьбою ви-

ТЕЛЕГРАМИ.

Реченєць обличчання польського сейму.

Варшава. (ПАТ.) В зв'язі з віст- ками, які появились у варшавській пресі про можливе відложення ре- ченця скликання пленарного засі- дання сойму в пізнішому часі як 10. січня сл. р., предст. ПАТ-а звер- нувся по інформації до маршалка сойму Ратая. Марш. сойму заявив, що постанова скликання сойму о- коло 10. січня не буде змінена, та що точне означення дати скликання залежить виключно від приготу- вання комісією матеріалу для пле- нума.

Мусоліні поїде до Мадрида.

Рим. (ПАТ.) Супроти звіт- олення еспанських часописів про ля- новані відвідини Мусоліні в Мадри- ді, запримічує „Трибуна“, що мо- жливо, що Мусоліні після парись- кої конференції поїде до Мадрида.

Небезпечна розбиття льозанської кон- ференції.

Льозанна. (ПАТ.) По доне- сенням Райтера з Льозанни, захо- дить поважна небезпека, що кон- ференція розвіється, коли Турки дальше обстоюватимуть свою до- теперішню методу. Керівники деле- гатий союзних держав мотимуть

мабуть за кілька днів предложити Туркам свої постанови, а тоді Тур- ки стануть перед рішеннячим заня- том, чи приймають постанови чи теж офіційально відкидають. Ясне є, що теперішній стан не може довго тривати.

Ден. Лодж прєтє обмеження зоружень.

Вашінгтон. (ПАТ.) ВКВ. Сенатор Лодж виступив проти вне- сення сен. Борага, який домагаєсь, щоби президент скликав нову кон- ференцію для розоружень до Ва- шінгтона. Лодж заявив, що нема потреби начинати пробу обмеже- ния зоружень, а то зогляду на ста- новище інших держав. Домагаєсь він, щоби Зєд. Держави збудували більшу скількість літаків і крижля- ків. Сен. Лодж заявив, що коли Зєд. Держави не поможуть Європі економічно, то може вибухнути вій- на, а тоді Зєд. Держави не могли би бути рівнодушні супроти неї.

Концентрація турецьких військ у зах. Транії.

Берлін. (ПАТ.) Зі Солуна зві- домляють, що турецькі війська кон- центраються в зах. Тракії. В око- личі Дайр є около 30.000 жовнірів.

р. 1923. З уваги на те, що італійські жінки не в силі винести фінансових тягарів такого конгресу (італійська валюта), жінки багатих країн, в першу же чергу англійські суфражистки, стараються прийти в допомогу італійкам. В Лондоні завязався для цієї цілі особний комітет. Така сама підготовча робота йде і в Америці.

Чотирьох жіночі питання в Німеччині.

З жіночої німецької преси виходить, що найбільша журба, яка каменем лежить тепер на німецькому жіноцтву, це питання, про те, як перенести страшну теперішню зиму — з уваги на те, що з упадком німецької валюти нужда широких мас в Німеччині більшає в неймовірний спосіб з дня на день. Супроти цього стану — відступають на дальший план різні інші справи, які доторкають положення німецьких жінок. З них важливі такі: Ухвалено загально-державний закон про примусове забезпечення. Жінки є цілком рівноправні в численних установах місцевих, окружних і державних асекраційних підприємствах. Подібно мається справа з державним законом про посередництво праці. В державнім уряді для посередництва праці жінки обов'язково заступлені. На найближчій сесії німецького райхстагу має вийти під парлади законопроект про охорону неправесних дітей.

Вісти з товариства „Союз Українок“.

Авторський Вечір.

17. с. м. у великій салі „Української Бесіди“ відбувся Авторський Вечір Мик. Вороного і Катрі Гриневичевої. Ініціативу до устроєння цього вечора дала просвітна секція „Союзу Українок“. Найкращим доказом потреби таких вечорів — численна публіка на вечорі Вороного і Гриневичевої.

„Союз Українок“ дав почин в устроюванню авторських вечорів в надії, що дальшу акцію на цей зимовий сезон переймуть самі письменники (на жаль — неорганізовані). Це й піднесла у вступній промові голова просвітної секції „С. У.“ — п.н. М. Струтинська.

П.н. К. Гриневичева прочитала два оповідання, одно на біблійну тему „Мисалехова побіда“, друге — сюжет взятий з княжих часів — п. з. „Пісня гірського гнізда“. Треге оповідання п. К. Гр. п. з. „Утеча“ відчитав п. Вороний. На ділі — це не оповідання, а радше поезія в прозі. Характеристичною рисою оповідань п.н. Гр. — ліризм, який опиняє темпо і драматизування акції. На окрему згадку заслугоує хист п.н. Гр. в архаїзуванні мови. Оповідання „Утеча“, в якій авторка на тлі храму св. Стефана у Відні підносить могутність германської духовної культури, нагадує знаменитий виклад Карляля про Одіна.

Школа, що оповідання авторки досі не появилася окремою збіркою. А являються вони цінним надбутком в нашій літературі.

Цикль поезій М. Вороного п. з. „Чотири фази кохання“ зробив на присутніх сильне враження. Чудова мова, прекрасна форма і глибокий зміст — відомі прикмети творчості Вороного. Читав — сам автор, учитель дикції в „Драматичній школі“, заосмотрюючи кожний вірш відповідним коментарем.

НОВИНКИ.

— **Оголошення до святячого Різдяного числа** присилати найпізніше до середу 3. січня 1923 р. включно.

— **Кенфісета.** Попереднє число нашого часопису впало жертвою прокураторського олівця за початок вступної статті п. з. „Поліп“, три місяці в статті „Бранка і спроба ширення антисемітизму“ два місяці в рубриці

„Військова бранка у Сх. Галичині“, три місяці в рубриці „Після польських виборів у Східній Галичині“ та три місяці в рубриці „Новинки“.

— **На волі.** На основі рішення Палати Радя. Окр. Суду у Львові з дня 22. с. м. випущено в суботу 23. с. м. на волю перебуваючих в слідчій арешті Окр. Суду у Львові таких арештованих зі Збаражчини: Івана Івахова, Степана Кіндратиюка, Петра Лисого, Теодора Стахова, Миколу Сукара, Олексу Тихоня, Антона Верещака і Івана Зваруна.

— **Оборонець інтересів родини бл. п. Нарутівча.** „Кур'єр Поранні“ довідується, що в окруженню убитого президента польської республіки Нарутівча рішено доручити адвокату Паскальському оборону інтересів родини покривдженої злочинним Неваломського.

— **„Сиротинець“ в Поморянах.** Нам пишуть: За взаїмним порозумінням із повітовими організаціями в Зборіві пільнявся „Сиротинець“ в Поморянах поширити опіку над воєнними сиротами на цілий повіт. Дотеперішнє заглядання намесло нашому народови невичайно великі духові і фізичні втрати, тому що наш повіт є найбільше знищений фронтними операціями. Безчущь до виконання батьківських обов'язків супроти сиріт, яких батьки погибли на полях бою, мусимо опертися о сильний фундамент жертвенности і співпраці всего громадянства в повіті. В цілях переведення реєстрації воєнних сиріт відносимо до Впр. Духовенства, щоби спорядило до місяця викази воєнних сиріт із своїх парохій. Попри імя і зависко, треба подати вік сироти, час смерті родичів (а), маєткове відношення, хто опікується, де мешкає, чи ходив (ла) до школи, чи має фахове образуння. „Сиротинець“ в Поморянах задумує прийняти найбільш потребуєчих сиріт, сиротам анальфабетам уладити курс неграмотности, иншим уможливити фахове образуння в кравецькій майстерні. На покриття коштів буде переводитися збірки в повіті. В першій мірі відносимося до духовної світської інтелігенції, щоби оподаткувалася, як також піднялася збірок. Соромом покрили би ми імя Нації, колиб діти Героїв остали анальфабетами, або мусили йти в сусідські найми. Викази, жертви і збірки просимо слати до Сестер Службниць Пр. Дівиці Н. З. в Поморянах з увагою на „Сиротинець“.

— **О. Осип Кучкуда.**

— **Нагла змеуть пильського поліцята.** Минулої середи в полудне помер скоропостижно смертю секретар президії львівської дирекції поліції Созаньскі.

— **Зізд польського національного учителюча у Львові.** В четвєр почалися у Львові наради зізду польського учительства з під знаку „Гієни“. Зізд має бути резкією фашистично настроєного учительства проти „гангрини“, якою має загрозувати „польскощі“ польського шкільництва ніби поступова організація „Огніско“.

— **Бандит Фрайт перед судом.** В середу почався через львівським трибуналом присягках судлів процес проти ославленого, умундурованого бандита Фрайта, обвинуваченого о злочин рабунку, доконаного під Львовом, на особі селянина Шостака з Хлівчан.

— **Вплив Висли під Варшавою.** В наслідок напливу криги з горішних допливів Висли, надбережні околиці під Варшавою опинилися під водою.

— **Трагедія в Кошубинях.** „Дзєнік Людови“ доносить, що на днях убито в Кошубинях, гусятинського повіту управителя тамошної школи Марвіна Посоховського і його жінку Гелену. З огляду на те, що убийники не доконали рівночасно рабунку, „Дзєнік Людови“ припускає, що убийства доконано на політичному тлі. Посоховскі мав бути діяльним польським агітатором. Слід по убийниках похищо пропав.

— **Польскі Банк Квайвери** перенесено до Варшави. Надвірна гада польського краєвого банку на засіданню 16. листопада ц. р. рішила перенести централу банку зі Львова до Варшави, що останеться 1. січня 1923.

— **Меченадіна дитина.** На поручення Е. Габла арештувала львівська поліція його 13-літнього сина Якова, який доробивши собі ключик до батькової каси, забрав з неї систематично гроші. Готівку відносив до своєї 28-літньої „бриятельки“ Гелени Буйарської, яку теж арештовано.

— **Новий „пуф публі“.** В дні 1. січня 1923. р. обов'язуватиме в Росії новий курс рубля, який очеркує, що вартість одного мільона совітських рублів рівна вартості... одного рубля. Основою тої девальюції буде металева монета, над якої чеканенням працює тепер петербурська монетна фабрика.

— **Зміни в редакції „Слова Польського“.** Начальний провід редакції вшепольського денника „Слова Польське“ обняв на днях д-р Станіслав Грабскі.

— **Вп. Павлодлачичів в Чехословаччині** просимо отсим складати не реєстрату на наш часопис в Банку Чеських Лєтєнів в Празі на конто Видавничої Спільки „Діло“ у Львові, а нас повідомити листівкою. — **Адміністрація**

Рух в українських товариствах.

Загальні Збори „Учительської Громади“.

Загальні Збори „Учительської Громади“, товариства учителів висших шкіл відбулися дня 24. грудня ц. р. у Львові при великій участі членів, як місцевих, так і замісцевих. На зборах явилися також ветерани нашого шкільництва і передові робітники ювляти на нашій національній ниві п. п. президент Ю. Романчук; перший почетний член „Укр. Гром.“ і радн. д.в. Ол. Барвінський, письменниця і визначна робітниця на педагогічній полі п. К. Малицька й п. п. краєві візитатори ради двора Ів. Матіїв, д-р Іван Копач і д-р В. Левицький та представники висших шкіл п. п. д-р В. Щурат і д-р К. Студинський. Зараз по відкриттю зборів головою ради. С. Громницьким явився на салі п. сенатор М. Черкавський з Волині, голова шкільної секції української парламентарної репрезентації у Варшаві, привітавши Збори гарною промовою, в котрій підчеркнув спільну мету змагань Українців усю частин нашу великої Батьківщини і зазначив, що волинські Українці старатимуться як найкраще пізнати галицьких Українців.

одним із найбільших українських завдань послів буде також справа українського шкільництва, немилосерно нищеного сильними „міра сего“. Присутні привітали його промову довготривалими одлесками.

Головою зборів вибрано п. Н. Даниша із Станіславова, заступником голови п. Коренця, а секретарями п. п. С. Шаха і д-ра М. Чайківського. Із відомлення секретаря Виділу д-ра Р. Цегельського довідуємося, що Головному Виділові повелося по дворічній діяльності дивинути Товариство із занепаду, у який попало воно через воєнне лихоліття. Число членів виносить 360, отже зближається до передвоєнного 450. Число членів могло би бути далеко більше, коли би наші вчителі відчували більше потребу організації. Дуже багато учителів наших приватних гімназій, як також тих, що працюють у польських середніх школах східної і зах. Галичини не почуватимуться зовсім до обов'язку належати до Товариства. Із Філії 9 Філій проявило життя; деякі з них розвивалися дуже гарно. Особливо Філія

у Станіславові під впливом проводом д-ра К. Кислевського відзначилася дуже живою діяльністю. Шпилем останньої було купно 2 моргів поля в Братишіві і гарної парцелі в Ямній в Карпатах з метою будови дому „Вакаційної Оселі“ і санаторії, та можливо дому для літнього побуту вчителів середніх і висших шкіл.

Дуже важною цариною діяльності Учит. Громали була опіка над альюкавтованими учителями, їх родинами, як також вдовами по вчителях, що опинилися у тяжких матеріальних обставинах, особливо, коли шкільна Кураторія відмовила їм платні. В тій цілі уладжено збірку щомісячних датків в висоті менше-більше 1% від доходу, як у Львові, так і по асіх філіях. Вислідом сеї акції був розділ около 1,100,000 мк поміж згадані жертви лихоліття; сих підмог удлював Головний Виділ у своїй окрузі абд через філії. Крім того двом визначним письменникам емігрантам з Вєлької України, що найшлися в скрутнім положенню, дано 300,000 мк підмоги (з того станіславівська філія 100,000 мк), на фонд дітей бл. п. Ів. Кивелюка 20,000 мк, на діти Наддніпрянців 20,000 мк і на увязнених 50,000 мк.

Товариство видавало також кварталник „Світло“, журнал присвячений суспільному і національному вихованню, завдяки помочі наших чільніших інституцій. Видавцем був дир. М. Галушинський.

Виділ вносив також протести і представлення до Кураторії, польського міністерства просвіти і преєміністрів Новака в справі впровадження поліції до української гімназії в Колемні і приневолєння учителів до асентиуку, як також в справі закриття рівнорядних відділів українських державних семінарійних курсів у Львові і Перемішлі; однак на сі листи не одержав ніякої відповіді.

Дальшим полем діяльності Учит. Громади були відчиті і вєклади на науковій і педагогічній темі, що відбувалися головню по провінціональних містах, бо у Львові зайнялося науковими викладами Тов. ім. П. Могили. Найбільше таких викладів відбулося у Станіславові, Стрию, Бережанах, Теремішлі і Тернополі.

Після удлення абсолюторії вибрано новий Виділ в отсім складі: радн. С. Громницький голова; д-р О. Макарушка заст. голови; Козак Володимир секретар; Сітницький Іван касієр; инші члени Виділу: М. Галушинський, Ю. Стефанович, о. Л. Лужницький, заст. виділових вибрано пп. Ірену Лежогоубьку, Миколу Панчука і Йосафата Назара. До Рєвізійної Комісії вибрано: д-ра І. Раковського, д-ра Р. Цегельського, д-ра В. Кучера, а заступн. д-ра І. Брика.

Потім іменовано через аклямацію за заслуги для розвитку нашої культури, нашого шкільництва і тов. „Учит. Громади“ отсих почетних членів: Експ. митроп. А. Гр. Шептицького, проф. М. Грушевського, радн. д.в. О. Барвінського, радн. С. Громницького, о. шамб. Городецького і проф. Ю. Стефановича.

З поміж внесєнь, ухвалених Заг. Зборами, заслугоє на увагу внесєння в справі створення комітетів батьків при наших середніх школах, що стояли би в тіснім контакті із школою і опікувалися шкільною молодіжю, в справі приєднування членів з поза учительського стану, в справі починення кроків задля відкриття гімназії в Долині і в справі інтервенції „Учит. Гром.“ у властей в особистих потребах учителів. Вкладку піднесєна на 500 мп. місячно з тим застереженням, що Виділ має право підвищити її в міру дальшого спадку валюти. На сім Збори скінчено. Перебіг Зборів був завдяки впливову проводови п. Н. Даниша дуже поважний, дискусія оживлена і річева без особистих випадів; томи

жаль, що багато львівських учнів середніх шкіл не явилися на Збори, тоді як і подаліші філії прислали своїх відпоручників.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТІ.

Прохається Громадяни поблизуких сіл доставити пшениці (чищеної), маку і меду на кутю для в'язнів. Жертви належить складати в кухні комітету Львів Рувовського 22. I. п. "Народний Дім". 1147a) 3-3

До Хвальних Управ усіх українських установ. Згідно з рішеннями Головної Ради "СУПРУГА" і з набутими вже правами українських приватних службовиків по українських інституціях і підприємствах, одержують працівники тих установ щорічно відповідні грошові датки перед святами Христового Різдва. Тому, що деякі наші інституції можуть привабути на цей їх обов'язок супроти своїх службовиків, або визначити їм недостаточний даток Головна Рада "СУПРУГА" подає до відома, кому треба знати, що святочний даток для службовиків на цей рік вносить найменше 150% місячних поборів зі всіма додатками і є платний дня 1. січня 1923 р., а на всякий випадок не пізніше як 4 січня 1923 р. — Львів, чия 28. грудня 1922. — За Головною Радою "СУПРУГА" В. Ц. М. Я. І. — Кудьчійський голова, Олександр Карвінський писар. 13800 1-1

Загальні Збори Тов-ва Академічного Хору "Бандурист". Дня 23. XII. 1922. відбулися Загальні Збори Тов-ва Академічного Хору "Бандурист". За так короткий час і серед таких тяжких умов Вадля вийнявся зі своєї задачі як найкраще. Бо хор взяв участь в п'яти концертах у Львові і на провінції. Загальні Збори ухвалили висловити в пресі подяку голові Т-ва П. Клішова, за його невтомну і успішну працю для Товариства. По зложенню звітів старого Вадлю приступлено до вибору нового Вадлю в якого склад увійшли: голова: Мучий Федір, місто голова: Миськів Семен, двійцент: д-р Неділка Володимир, заст. двійцента: Кошареня Володимир, секретар: Лазорко Дмитро, скарбник: Дранчук Гриць, бібліотекар: Яремович Ярослав, заст. бібліотекаря: Драган Михайло, вадлюві: Савочка Степан, Федьків Роман, Контрольна Комісія: Попель Зенон, Новіцький Юлія, Баранецький Богдан. 1381 1-1

Трібні оголошення.

ГЛЯДАЮ лекції з 1., 2., 3. гімназійної творчої відеомого, фразуального, мову вичити гімнастики. Зголошення Алішка 8; Кавелька — Бардоліму. 1387 1-2

ІНСТРУКТОР потрібний до трох учеників П., III, IV. кл. Гімн. Зголошення з поданням усний плати до в. А. А. А. Гутівничча парода в Більм почта Дулаів ст. кал. Іссе. 1387 1-1

ОБІЙМУ сейчас некалію на сем. Зголошення склади до адм. "Свобода" від Степан. 1382 1-1

ГРАЙМИЧКУ, найкраще сироту, ческу і працьовиту прийму. Письменні зголошення до О. Адміністрація "Свобода". 1384 1-2

ДРУКАРНЯ і фабрика вичоток І. ФІДМАНА Львів, вул. Сикстуська 2 і 4. виготовлює гарно і дешево всякі друкачі печатки. 1375 2-20

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ВСІХ НАУК ЛІКАРСЬКИХ

д-р Олекс. Подолинський
д. лікар вчив у Берліні, Відні і Дрезні
чудово в живих падути і поможити
у Львові при вул. Петра Смарги 4.
(біля Городецької).
від год. 3-5 по пол. 1-3
вечорка ЛЬВА САПІГИ 37. II. нов.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

Інформаційний КАЛЕНДАРІК на 1923 рік.

Ціна 350 марок. — Замовлення посилайте на адресу: Порфир Буняк, у Львові, вулиця Скішинського ч. 14./Д.

На зимові вечори

порукає історичні повісті (давніших і новіших наших авторів), наводні оповідання, світові романи, збірні видання творів українських і чужиних ілюстрій, як також наукові твори в нашій і чужій мові

ІВАН НАЛИЧОВИЧ, ЗОЛОЧІВ

Щиники і каталоги висилає за надісланням 500 Мп. поштовыми значками. При замовленнях прохається надіслати завдаток. 1353 2-10

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

"Торговельної Спільниці" тов. зареєстр. з обм. порукою в Годичних

на день 18. січня 1923. о год. 3. по пол. з денним порядком:

- 1) Відчитання протоколу.
- 2) Звіт з діяльності Дирекції за 1922.
- 3) Звіт Контрольної Комісії і ухвалення абсолютної.
- 4) Внески членів.

З браку повного числа членів Загальні Збори відбудуться того самого дня о год. 4. по пол.

Годній, дня 28. XII. 1922.

1383 1-1 УПРАВА.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Т-ва "ОСНОВИ" відбулися дня 10. грудня 1922 р., на яких вибрано наступний Вадля: голова тов. Рондяк Роман, місто голова тов. Габонський Богдан, секретар тов. Кунько Лев Митрослав, скарбник тов. Митропол, Микола бібліотекар тов. Олійник Анатолій, тов. Кошареня Степан, тов. Чорник Михайло, тов. Степура Осип і тов. Козак Микола.

З огляду на це, що в біжучому році затратили майже вся неоплачена від поодиноких членів "Основи", просяться інтересованих звернутися в друге в своїх неоплачених справах.

Визнається: 1) Звернути визначені в бібліотечі книжки, 2) виплатити заборговані. Адреса: "Оскова", Львів, вул. Поточного ч. 58.

За Вадля:

Нушино Лев Роман Рондяк секретар. 1378 2-2 голова.

Конкурс.

Українське Педагогічне Тов-во не може приступити до відчинення гімназії в Долині, доки не буде мати до обсягу управління тої гімназії української сили.

Тому розписується конкурс на управління гімназії в Долині з реченням до 15. січня 1923.

Подання вносити належить до Головної Управи, Львів, Ринок ч. 10/1. Від скорого обсядження Управи залежить реактивовання гімназії.

Головна Управа Українського Педагогічного Тов-ва.

IX 2-3

Конкурс.

Старшина Кружка У. П. Т. в Чорткові прийме до своєї Бурси в Чорткові вул. Шкільна з дня 15. січня 1923. р. 20 учнів української мови.

Умови прийняття: Харчами місячно: 10 кг. пшениці, мукл. 3 кг. греч. круп, 3 кг. фасолі, 15 кг. хліба. 2 кг. топленої омасти, 1 кг. бураки; 1 кг. заквашки, 80 кг. будьби, 3 кг. кукур. мукл. 15 яець, 15.000 мп. місячно.

О прийяття належить внести подання до 12. січня 1922. р. до канцелярії Кружка У. П. Т. в Чорткові (Українська гімназія), на вулиці вадлюві Т-ва.

Кожний ученик має притести з собою: постіль, ліжко, ніж, ложку, виделку, 2 тарелі і горнятко.

Старшина Кружка УПТ. в Чорткові. 1387 2-5

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

в Українській Домі Інвалідів у Львові при вул. Софії 25, розпочинає з дня 1. січня 1923 р. свою працю під факховим проводом першорядного кравецького майстра Дуфана, бузшого прибічного кравця архимандрита Вільгельма (Василья Випиваного) Робота після п'ятигодинних фасонів, солідно виконана. Ціни низькі чим з місті. Спійте з замовленнями, не жалуйте кілька кроків ходу. Дайте змогу нашим інвалідам заробити власними силами на своє удержання. XXI жання. 2-3

О. АНТІП СЕНКО гр. кат. ...рох в Олівій дек. Олівійського запрошує до себе священика, по можності емерита, безжениого або жєпак на приватного сотрудничка. Удержання і платня після умови. 1383 1-1

КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ "ДНІПРО" Ціна 2.500 Мп.

З пересилкою 300 Мп дорожче. Рецензії в пресі дуже прихильні. (Літ.-Наук. Вістник ч. 8. — Український Голос ч. 48).

Продается у всіх книгарнях. Адміністрація Календаря Альманаха "Дніпро", Львів, Ринок 43/1 1351 Можна за післяплатою 1-0

КОЛИВОРОТКИ

по ціні 22.000 за штуку и доставляе

Кравчий Союз господ. Спільно Львів, Зігоровича 20

Голодильні: Львів, Городецька 95, ПЕРЕМІШЛЬ Носціюшна 5, КОЛОМІЯ, Ринок, ч. 40, СТРИЙ, IV Ринок 5. 1-1

НАЙВІДПОВІДНИШИ ДАРУНКИ НА ЯЛИНКУ І НОВИИ РІК

Електричні лампки як також запасові батерії гуртом і детально поручає по конкурентній ціні та висилає на провінцію фірма МАЛЬВІНА ІММЕРГЛІК — XX Львів, Ягайлонська 17. 6-8

ЦЕРАТИ відпрасовані і на метри

фіранки копи на ліжка портісон обрусі хідники мебелів метерП дивани матеріаліспілки лінолеум стори до вікон

ТАПЕТИ в найбільшій виборі по XXIV. ручає 2-?

Е. КІЧАЛЕС І А. МАРГУЛЕС Львів, вулиця Сикстуська ч. 16.

РЕКЛЯМОВА ПРОДАЖ

До свят! МАГАЗИН МАННЕРА Львів, Свистурська 2.

Мп.	Мп.	Мп.
Сунні габардин. 75.000	Плея гладкі 15.500	Гарнітури шиф. 15.000
" вонн.бостон 50.000	Жюпрі вонняні 14.500	" батистові 22.000
" шейотові 21.000	" гачковані 17.500	" батистові з коронками 35.000
" трик. вонн. 38.000	" шовкові 27.500	Реформи чорні зимові 4.900
" шовк. 55.000	" шов.моделі 36.000	Комбінації шиф. 5.500
" аксаміти 120.000	Жачети дівочі 23.000	" батистові 22.000
" крендешія 75.000	Бюзети реклямові 5.500	" люксус. 33.000
" фулярові 55.000	" флянелеві 7.500	Гальня кльотові 11.500
" марізетові 15.500	" вонняні 10.500	" бруксалія. 16.500
Шляфери флян. 9.000	" марізетові довгі 8.000	Фартуши брукселінові 11.000
" флян.квіти 19.000	" марк.реверс 16.500	Шалія і шалі 6.500
" суконні 38.000	" крендеш. 58.000	Баретки білі 3.500
Спіднички вонн. 13.500	" фулярові 48.000	Панчоши тонкі 2.900
Жачети вонняні 29.000	" вонн.платі 39.000	" газ. кольор. 5.900
" вонн.паші 55.000	Пелесини вонняні 29.000	" шовкові 8.900
Завязанні подвій. 5.500	Завязанні подвій. 5.500	Реформи балеви 4.900
Краватки до бюз. 3.500	Светери для хлопців 15.500	
Светери мужеські не з пропизи 7.900	Светери для хлопців 5.800	
	Серочки шифон. 5.800	
	Майтки шифонові 5.800	

1383 1-3

Купуйте поки запас вистарчить!

КИНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

ансвілюють від п'ятниці 29. грудня 1922. другий образ з цикло

"За кулісами Монте Карльо"

Велику егзотичну драму на 6 дій п. в. — "МАРОКАНСЬКІ НОЧІ".

В головній ролі славна драматична краса ЕЛЛЕН РІХТВР.

З друкарні Спільни "Діло" Львів. Ринок ч. 10.

